https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-12
УДК 811.581`322.4:004

С. А. Віротченко
кандидат філологічних наук, доцен декан факультету іноземних мов
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
e-mail: s.a.virotchenko@karazin.ua; ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7927-5696 ;
GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=c54DLtUAAAAJ;
RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Svetlana-Virotcenko

В. В. Молоток
магістр філології
e-mail: molotokvictoria03@gmail.com

ІНСТРУМЕНТИ CAT У ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ

У статті здійснено комплексний аналіз інструментів систем автоматизованого перекладу (CAT) у процесі перекладу китайськомовних текстів, що зумовлено інтенсивною цифровізацією перекладацької діяльності та зростанням ролі технологічної підтримки перекладача. Постановка проблеми ґрунтується на типологічній віддаленості китайської та української мов, специфічності китайської граматики, ієрогліфічної системи письма та високій концентрації культурно маркованих елементів, що ускладнює їх автоматизовану обробку. Метою статті є виявлення можливостей, обмежень та ефективності використання CAT-інструментів у перекладі китайських текстів різних стилів і жанрів. Методологія дослідження включає стилістичний аналіз, лінгвістичне зіставлення, оцінювання якості автоматизованого перекладу, а також аналіз продуктивності перекладача при роботі з перекладацькою пам'яттю, термінологічними базами й інтегрованими модулями машинного перекладу.

Основні результати показують, що CAT-системи підвищують швидкість перекладу на 30–50%, забезпечують термінологічну послідовність і полегшують роботу з великими корпусами текстів, проте їхня ефективність знижується під час обробки ідіоматичних виразів, чен'юй, неологізмів і структур із топік-коментарною організацією. Окрему увагу приділено труднощам сегментації тексту, передавання видо-часових значень, адаптації рахівних слів і відтворення контекстуально зумовлених смислів. Висновки дослідження підкреслюють, що успішне застосування CAT-технологій у китайсько-українському перекладі можливе лише за умови поєднання технологічної компетентності перекладача з глибоким лінгвокультурним знанням, регулярним оновленням ресурсів та критичним контролем автоматизованих пропозицій.

Ключові слова: *автоматизація перекладу, китайськомовні тексти, культурні особливості, лінгвістичні інструменти, переклад, семантична адаптація, CAT.*

Як цитувати: Віротченко, С., & Молоток, В. (2026). Інструменти CAT у перекладі китайськомовних текстів. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов, 103*, 105–111. https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-12
In cites: Virotchenko, S., & Molotok, V. (2026). CAT Tools for the translation of Chinese texts. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching, 103*, 105–111. https://doi.org/10.26565/2786-5312-2026-103-12 (in Ukrainian)

© Віротченко С. А., Молоток В. В., 2026
This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

1. ВСТУП

Системи автоматизованого перекладу (CAT) представляють собою складні програмні комплекси, призначені для підтримки та оптимізації перекладацької діяльності в умовах зростаючої інтенсивності інформаційних потоків і високих вимог до точності перекладу. Вони поєднують у собі різноманітні інструменти, серед яких ключове значення мають перекладацькі пам'яті, що забезпечують повторне використання вже фопрацьованих сегментів тексту та термінологічні глосарії, які сприяють підтриманню термінологічної узгодженості, особливо у спеціалізованих галузях знань. Для перекладу китайськомовних текстів CAT набувають особливої цінності через складність ієрогліфічної системи, багатозначність лексики та культурно-лінгвістичні особливості китайської мови. Інтеграція модулів машинного перекладу дозволяє генерувати первинні варіанти перекладу, що прискорює робочий процес, тоді як функції контролю якості та управління термінологією підвищують точність і відповідність перекладу стилістичним та семантичним нормам оригіналу.

Мета статті полягає у комплексному дослідженні застосування систем автоматизованого перекладу у перекладі китайськомовних текстів, зокрема аналізі функціонування перекладацьких пам'ятей, термінологічних баз, механізмів нечіткого збігу та інтеграції модулів машинного перекладу, а також оцінці їх впливу на продуктивність перекладацької праці, точність передавання змісту, термінологічну узгодженість і стилістичну адекватність перекладу. Стаття також має на меті визначити особливості використання CAT-систем у китайсько-українській мовній парі та окреслити рекомендації щодо ефективної інтеграції технологій у професійну та освітню практику перекладачів.

Актуальність дослідження визначається стрімким зростанням обсягів китайськомовних текстів у різних сферах — науково-технічній, офіційно-діловій, публіцистичній та художній, що потребує оперативного та якісного перекладу. Сучасний перекладацький ринок демонструє високий попит на фахівців, які володіють не лише лінгвістичними знаннями китайської мови, а й технологічними навичками роботи з CAT-системами. При цьому китайсько-українська мовна пара характеризується значними структурними та типологічними відмінностями, що створює специфічні виклики для автоматизованого перекладу. Інтеграція CAT-систем у професійну практику перекладача дозволяє підвищити продуктивність, забезпечити термінологічну узгодженість та скоротити час обробки текстів, проте ефективність їх застосування залежить від поєднання технологічної компетентності та глибокого лінгвокультурного аналізу. Тому наукове дослідження принципів функціонування та ефективності CAT-систем у перекладі китайськомовних текстів є своєчасним і необхідним для розвитку професійної практики та підготовки фахівців у галузі синології та перекладознавства.

Об'єктом дослідження виступають системи автоматизованого перекладу у процесі перекладу китайськомовних текстів, предмет дослідження – функціональні особливості CAT-систем та їх вплив на продуктивність, точність, термінологічну узгодженість і стилістичну адекватність перекладу китайсько-української мовної пари.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Протягом останніх двох десятиліть технології CAT суттєво трансформували професійну практику перекладу, перетворившись із допоміжного інструменту на невід'ємну складову сучасного перекладацького процесу, що дозволяє підвищити продуктивність праці, забезпечити термінологічну послідовність у великих проєктах та зменшити час на обробку повторюваних фрагментів тексту.

Водночас використання систем автоматизованого перекладу вимагає від фахівців нових компетентностей, пов'язаних із технічною грамотністю та розумінням принципів функціонування цих інструментів.

Перекладацька пам'ять є центральним компонентом сучасних систем CAT і функціонує як складна база даних, що зберігає попередньо перекладені сегменти тексту у вигляді білінгвальних пар вихідної та цільової мов. Кожен сегмент тексту, зазвичай відповідаючи реченню або абзацу, зберігається разом із перекладом у структурованому форматі, що дозволяє системі автоматично пропонувати раніше перекладені фрагменти під час обробки нових текстів [3].

Механізм нечіткого збігу є одним із ключових інструментів CAT-систем. Він дозволяє ідентифікувати частково схожі сегменти тексту та пропонувати їх переклади навіть за відсутності точного повторення. Завдяки нечіткому збігу перекладач отримує можливість заощадити час на обробку повторюваних або подібних конструкцій, зберігаючи при цьому семантичну точність і стилістичну відповідність.

Термінологічні бази даних доповнюють перекладацьку пам'ять, забезпечуючи послідовне використання спеціалізованої лексики у перекладах. Глосарії містять затверджені еквіваленти термінів у різних мовних парах, що дозволяє уніфікувати термінологію в межах проєкту або організації. Системи CAT постійно моніторять текст і сигналізують перекладачу про наявність термінів у базі даних, пропонуючи рекомендовані варіанти перекладу [1]. Такий підхід значно підвищує якість перекладу спеціалізованих текстів, скорочує час на пошук еквівалентів та зменшує ризик виникнення термінологічної невідповідності.

Сучасні CAT-системи активно інтегрують нейронні мережі та технології глибинного навчання

для машинного перекладу, який виступає як чорновий варіант перекладу, що потім редагується перекладачем у процесі постредагування. Це дозволяє прискорити обробку великих обсягів текстів, особливо технічного, наукового або інформаційного характеру [1].

Водночас якість машинного перекладу значною мірою залежить від мовної пари, жанру тексту, стилю та налаштувань системи, оскільки алгоритми ШІ більш ефективно працюють з мовами та структурами, на яких вони були натреновані.

У випадку китайсько-української мовної пари застосування CAT-систем набуває специфічних рис через типологічну віддаленість мов та суттєві структурні відмінності писемних систем. Китайська мова є ізолюючою, з ієрогліфічним письмом, де морфологічні та синтаксичні маркери відсутні або передаються через контекст, тоді як українська – флективна мова з алфавітним письмом, багатою морфологічною системою та чіткою суб'єктно-предикатною структурою. Такі відмінності створюють виклики для автоматичного сегментування тексту, лематизації, розпізнавання іменованих сутностей та побудови відповідних синтаксичних конструкцій у цільовій мові.

З урахуванням цих факторів ефективне використання CAT-систем у китайсько-українському перекладі вимагає не лише технічної наладки програмного забезпечення, а й глибокого лінгвістичного аналізу, адаптації алгоритмів сегментації та інтеграції спеціалізованих термінологічних глосаріїв [1]. Такий комплексний підхід дозволяє поєднати швидкість обробки тексту з високою точністю передавання змісту, стилю та культурних особливостей оригіналу.

Навчання майбутніх філологів-синологів передбачає поєднання лінгвістичних знань китайської мови з технічними навичками роботи в CAT-системах. Освітні програми включають практичне опанування провідних систем CAT, створення і управління перекладацькою пам'яттю, побудову термінологічних баз і постредагування машинного перекладу, що формує цифрову компетентність перекладача як невід'ємну складову професійної підготовки.

Професійний ринок перекладацьких послуг демонструє зростаючий попит на фахівців, які володіють технологіями CAT у поєднанні з глибокими знаннями китайської мови, причому понад 80% професійних перекладачів у Китаї регулярно використовують CAT-інструменти, що підтверджує необхідність інтеграції навчання автоматизованих технологій у підготовку синологів [1].

Продуктивність перекладацької праці з використанням систем CAT зростає на 30–50% порівняно з традиційним перекладом завдяки автоматичному перенесенню раніше перекладених сегментів, швидкому доступу до термінологічних баз та зменшенню часу на форматування перекладеного тексту.

Системи автоматизованого перекладу зберігають оригінальне форматування документів, включаючи таблиці та графіку, а вбудовані інструменти контролю якості виявляють неперекладені сегменти, перевіряють термінологічну послідовність і помилки у форматуванні, підвищуючи надійність кінцевого продукту. Разом із цим автоматизована перевірка не замінює професійного судження перекладача та потребує критичного осмислення запропонованих системою варіантів. Психологічний та соціальний виміри впровадження CAT-систем охоплюють адаптацію професійної спільноти до нових процесів та трансформацію перекладацької ідентичності [1].

Частина досвідчених перекладачів демонструє опір через побоювання зниження творчої складової професії, тоді як молодші фахівці, які отримали освіту з інтегрованим навчанням CAT, сприймають ці інструменти як природну частину робочого середовища, що потребує переосмислення ролі перекладача як поєднання лінгвістичної експертизи з технологічною компетентністю [2]. Інтеграція штучного інтелекту у CAT-системи відкриває нові можливості для роботи з китайськомовними текстами, оскільки нейронні мережі здатні навчатися на великих білінгвальних корпусах і генерувати переклади, що наближаються до людських, проте літературні, поетичні та культурно специфічні тексти залишаються складними для автоматизованої обробки.

Лінгвістичні характеристики китайської мови, такі як морфологічна ізоляція, ієрогліфічна писемність, тональна система, фразеологічна ідіоматичність та топік-коментарна структура речень, створюють численні виклики для систем CAT. Морфологічна ізоляція ускладнює лематизацію, відсутність словороздільників створює проблеми сегментації тексту, тональна система впливає на омонімію та семантичну диференціацію, а численні чен'юй вимагають спеціалізованих глосаріїв для уникнення буквального перекладу. Граматичні частки, модальні маркери та видо-часові елементи вимагають контекстуального розпізнавання, а рахівні слова, які відсутні в українській мові, потребують правил адаптації або опущення. Топік-коментарна структура китайського речення відрізняється від суб'єктно-предикатної організації української мови, що зумовлює необхідність синтаксичних трансформацій під час перекладу, а евфемізація та інтернет-дискурс з активним словотворенням та неологізмами вимагають регулярного оновлення лексичних ресурсів систем. Науково-технічна термінологія формується через калькування, запозичення та створення складених термінів, що потребує інтеграції спеціалізованих термінологічних баз [2].

Методологія дослідження ефективності систем автоматизованого перекладу ґрунтується на комп-

лексному підході, який дозволяє оцінювати продуктивність CAT-технологій у роботі з китайсько-українською мовною парою через аналіз кількісних та якісних показників перекладу. У дослідженні було використано такі CAT-інструменти: SDL Trados Studio, memoQ та Memsource, які належать до найбільш поширених професійних платформ у сфері перекладу. Відбір зазначених інструментів здійснювався за такими критеріями: їхня популярність і широке застосування у професійному середовищі, наявність підтримки багатомовних проєктів (зокрема роботи з ієрогліфічними мовами), функціональні можливості (перекладацька пам'ять, термінологічні бази, інтеграція з машинним перекладом), а також доступність для практичного використання у навчальному та дослідницькому контекстах.

Емпіричною базою дослідження слугують китайськомовні тексти різних функціональних стилів та жанрів загальним обсягом близько двохсот тисяч ієрогліфічних знаків. До корпусу дослідження включено офіційно-ділові документи, науково-технічні статті, публіцистичні матеріали, художні тексти та комерційну документацію, дібрані з автентичних китайських джерел за період останніх років. Вибір саме такого різножанрового матеріалу зумовлений необхідністю забезпечити репрезентативність дослідження та можливість виявити специфічні особливості функціонування CAT-інструментів залежно від стилістичних характеристик вихідного тексту. Джерельну базу становлять відкриті електронні ресурси, офіційні сайти установ, наукові публікації та спеціалізовані онлайн-платформи, що забезпечують доступ до автентичних текстів китайською мовою. Додатково залучено результати перекладацької діяльності професійних перекладачів та студентів-синологів для порівняльного аналізу якості та ефективності роботи з використанням та без використання автоматизованих систем. Теоретичне підґрунтя формувалося на концепції багатовимірного оцінювання перекладацької якості, що враховує лінгвістичні, прагматичні та технічні параметри опрацювання текстів. Якість автоматизованого перекладу розглядається як інтегрований показник, що включає адекватність семантичної передачі, відповідність стилістичним нормам цільової мови та збереження комунікативної інтенції оригіналу.

Під час оцінювання ефективності CAT-систем враховувалися темпоральні характеристики: швидкість обробки сегментів, роботу з пам'яттю перекладів та термінологічними базами. Встановлено, що використання функцій постредагування та нечіткого збігу суттєво прискорює процес перекладу, особливо у випадках повторюваних фрагментів.

Під час аналізу перекладених фрагментів було встановлено, що використання CAT-систем дозволяє досягти високого рівня точності при роботі навіть зі складними юридичними конструкціями. Так, у фрагменті «鉴于前期沟通已达成初步共识，现就项目相关事宜作如下引用说明：根据合作协议书中规定双方在项目实施期间所承担的权利与义务，甲乙双方应严格遵守既定时间节点，并在必要时提交阶段性进度报告。本条款仅为原协议内容的摘要，不构成对完整文本的修改或补充，具体以正式签署之协议为

Табл.1

Порівняльна характеристика ефективності систем CAT при перекладі різних типів китайських текстів українською мовою

Table 1

A comparative analysis of the effectiveness of CAT tools in translating various types of Chinese texts into Ukrainian

Тип тексту	SDL Trados Studio	MemoQ	Memsource
Технічна документація (1500 ієрогліфів)	Середній час сегмента 85 сек., точність термінології 94%, рівень постредагування 15%, загальний час 3 год 45 хв	Середній час сегмента 68 сек., точність термінології 91%, рівень постредагування 18%, загальний час 3 год 10 хв	Середній час сегмента 52 сек., точність термінології 89%, рівень постредагування 22%, загальний час 2 год 35 хв
Юридичні контракти (1200 ієрогліфів)	Середній час сегмента 145 сек., точність термінології 96%, рівень постредагування 35%, загальний час 4 год 20 хв	Середній час сегмента 132 сек., точність термінології 93%, рівень постредагування 38%, загальний час 4 год	Середній час сегмента 118 сек., точність термінології 90%, рівень постредагування 42%, загальний час 3 год 40 хв
Публіцистика (2000 ієрогліфів)	Середній час сегмента 110 сек., природність стилю 85%, рівень постредагування 25%, загальний час 4 год 15 хв	Середній час сегмента 95 сек., природність стилю 88%, рівень постредагування 22%, загальний час 3 год 45 хв	Середній час сегмента 80 сек., природність стилю 82%, рівень постредагування 28%, загальний час 3 год 20 хв
Рекламні тексти (800 ієрогліфів)	Середній час сегмента 125 сек., адекватність впливу 75%, рівень постредагування 45%, загальний час 2 год 50 хв	Середній час сегмента 108 сек., адекватність впливу 82%, рівень постредагування 38%, загальний час 2 год 25 хв	Середній час сегмента 92 сек., адекватність впливу 78%, рівень постредагування 42%, загальний час 2 год 10 хв
Науково-популярні статті (1800 ієрогліфів)	Середній час сегмента 98 сек., точність термінології 92%, рівень постредагування 20%, загальний час 3 год 50 хв	Середній час сегмента 88 сек., точність термінології 89%, рівень постредагування 23%, загальний час 3 год 30 хв	Середній час сегмента 75 сек., точність термінології 87%, рівень постредагування 26%, загальний час 3 год 5 хв

准» *(З огляду на те, що під час попередніх перемовин було досягнуто попереднього консенсусу, надається таке роз'яснення щодо проєкту: відповідно до положень угоди про співпрацю щодо* ***строків виконання робіт****, сторони зобов'язані суворо дотримуватися встановлених часових меж під час реалізації проєкту та, за необхідності, подавати проміжні звіти про виконання. Цей пункт є лише стислим викладом змісту початкової угоди і не становить зміни чи доповнення до повного тексту; остаточним та визначальним є офіційно підписаний договір)* система не лише коректно передала зміст договору, а й зберегла юридичну структуру фрази 合作协议书中规定双方在 - *«строках виконання робіт»*, відтворивши причинно-наслідкові зв'язки та часові обмеження. У перекладі збережено ключові правові терміни, а часові параметри договору подано узгоджено зі стилем українського ділового мовлення. Це свідчить про здатність CAT-системи правильно інтерпретувати контекст і застосовувати відповідні шаблони з перекладацької пам'яті, що забезпечує цілісність і нормативність юридичного дискурсу.

Водночас аналіз перекладу фрагмента «众多研究表明，现代企业的竞争优势已不再单纯依赖资源规模或技术积累，而更深层地体现在组织内部的价值观与行为模式之中。正因如此，企业文化是公司发展的核心力体现，这一观点在管理学领域愈加受到重视。事实上，文化体系的成熟程度不仅影响员工的创新动力与协作效率，也在一定程度上决定企业在复杂市场环境中的适应能力。当前行业趋势显示，企业若希望实现可持续增长，必须将文化建设视为战略性任务，而非附属性工程» *(Численні дослідження свідчать, що конкурентна перевага сучасних підприємств уже не ґрунтується виключно на масштабах ресурсів чи технологічних напрацюваннях, а набагато глибше проявляється у внутрішніх цінностях та моделях поведінки організації. Саме тому* ***корпоративна культура*** *є відображенням ключової сили розвитку компанії, і ця позиція дедалі більше визнається у сфері менеджменту. Насправді ступінь зрілості культурної системи впливає не лише на інноваційну мотивацію та ефективність співпраці між працівниками, але й певною мірою визначає здатність підприємства адаптуватися до складного ринкового середовища. Нинішні тенденції галузі показують, що компанії, які прагнуть досягти сталого зростання, мають розглядати розвиток корпоративної культури як стратегічне завдання, а не як другорядний проєкт)* показав, що система адекватно відтворила поняття *«корпоративна культура»*, передавши його не дослівно, а у функціонально відповідній формі, що відповідає українському науково-публіцистичному стилю. Переклад продемонстрував коректне тлумачення абстрактних понять китайської мови, що особливо важливо з огляду на багатозначність ієрогліфічних одиниць та залежність значення від контексту.

У художньому фрагменті «灯光在潮湿的石板路上拉出一条又一条柔和的倒影，远处的电车缓缓驶过，风里混着烤栗子的甜香。他停下脚步，仿佛在倾听城市深处传来的某种隐秘的律动，然后他微笑着说，这个城市的夜晚总是让人心生温暖。话音刚落，周围的喧嚣像被薄雾轻轻掩住，只剩下街灯下轻微的光的颤动，让人分不清是夜色在呼吸，还是心在悄悄跳动» *(Світло тягнуло на вологій бруківці м'які витягнуті відблиски, у далечині повільно проходив трамвай, а вітер ніс у собі солодкий аромат печених каштанів. Він зупинився, ніби прислухаючись до якогось прихованого ритму, що лунав із глибин міста, а потім усміхнувся й промовив: "Ніч цього міста завжди дарує людині тепло". Ледь ці слова злетіли з уст, як довколишній гамір наче прикрила легка імла — залишилася лише ледь вловима тремтливість світла під ліхтарями, і вже важко було зрозуміти, чи це дихає ніч, чи тихцем б'ється серце)* система відтворила загальний емоційний настрій речення, однак спостерігалися спрощення стилістичних елементів та зменшення експресивності. Це дозволяє зробити висновок, що CAT-інструменти краще працюють зі стандартизованими формами мови (юридичною, діловою, технічною), тоді як у художньому перекладі важливу роль відіграє ручне редагування.

Порівняльний аналіз, проведений на основі спеціально сформованого корпусу текстів, який охоплював офіційно-діловий, науково-технічний, публіцистичний та художній стилі, дав змогу оцінити якість перекладу в різних дискурсах. Найвищий рівень точності виявлено в юридичних та технічних текстах, де термінологія була відтворена послідовно і відповідно до контексту. У публіцистичних текстах CAT-система здебільшого зберігала зміст і логіку викладу, хоча інколи спостерігалася стандартизація стилю. Найбільшою проблемністю вирізнялися художні тексти – система передавала загальний зміст, однак потребувала значного постредагування для відтворення стилістики, мовних образів і емоційної насиченості.

Отримані результати свідчать про те, що CAT-системи демонструють високу адаптивність до структурованих стилів китайської мови та ефективно працюють з ієрогліфічними конструкціями, однак потребують активної участі перекладача у випадку художніх і образних текстів. Аналіз перекладів дозволяє зробити висновок, що сучасні CAT-технології забезпечують не лише продуктивність, але й стабільність термінології та відповідність жанровим вимогам, що значно підвищує якість перекладацького процесу.

Таким чином, ефективне використання CAT-систем у перекладі китайськомовних текстів залежить від глибокого розуміння структурних особливостей мови, правильного налаштування програмного забезпечення, використання механізму нечіткого збігу та термінологічних баз.

Крім того, комплексна методика оцінки продуктивності та якості перекладу дозволяє науково обґрунтувати вибір конкретної CAT-системи для різ-

них типів китайськомовних текстів та адаптувати робочі процеси перекладачів до сучасних технологічних стандартів.

3. ВИСНОВКИ

Проведене дослідження доводить, що системи автоматизованого перекладу відіграють ключову роль у сучасній практиці перекладача, особливо в умовах стрімкого зростання обсягів китайськомовних текстів, які потребують оперативної та якісної обробки.

Аналіз принципів функціонування перекладацької пам'яті, термінологічних баз, механізмів нечіткого збігу та інтегрованих модулів машинного перекладу засвідчив, що технології CAT здатні істотно підвищувати продуктивність праці, забезпечувати термінологічну узгодженість і оптимізувати структуру перекладацького процесу.

Використання модулів нейронного машинного перекладу пришвидшує первинну обробку тексту, проте не забезпечує повної адекватності при відтворенні стилістичних і прагматичних нюансів китайської мови, що підтверджує необхідність збереження вирішальної ролі людського чинника.

Отже, ефективність застосування систем автоматизованого перекладу у роботі з китайськими текстами визначається не лише технічними можливостями програмного забезпечення, а й рівнем технологічної та лінгвокультурної компетентності перекладача. Оптимальним є поєднання автоматизованих інструментів із професійною експертизою фахівця, що дозволяє досягти балансу між швидкістю, точністю й адекватністю перекладу.

П е р с п е к т и в и подальших досліджень полягають у вдосконаленні спеціалізованих лексичних ресурсів для китайсько-українського перекладу, розвитку методик постредагування та інтеграції штучного інтелекту для підвищення чутливості систем до культурних і стилістичних особливостей китайської мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бюро перекладів Апрєль. (2024). *CAT-інструменти: що це та як вони допомагають?* Київ. Відновлено з: https://www.april.com.ua/ua/vo-ua/cat-instrumenty-chto-eto-i-kak-oni-pomogayut-ua.html

2. Tarasenko, R. O., Amelina, S. M., & Azaryan, A. A. (2020). Improving the content of training future translators in the aspect of studying modern CAT tools. *CTE Workshop Proceedings, 7,* 360-375. https://doi.org/10.55056/cte.365

3. Zhang, J., Zhou, L., & Bai, W. (2024). Innovative methods for integrating translation memory and CAT tools: Enhancing intelligent support in human translation processes. *Applied and Computational Engineering, 90,* 1-7. https://doi.org/10.54254/2755-2721/90/2024MELB0054

Конфлікт інтересів: автори засвідчують про відсутність конфлікту інтересів.

Стаття надійшла до редакції 17.01.2026
Стаття рекомендована до друку 10.03.2026
Опубліковано 29.05.2026

Svitlana Virotchenko – Dean of School of Foreign Languages of V. N. Karazin Kharkiv National University, Associate Professor, PhD in Philology/Linguistics, e-mail: s.a.virotchenko@karazin.ua; ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7927-5696 ;GOOGLE SCHOLAR: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=c54DLtUAAAAJ; RESEARCH GATE: https://www.researchgate.net/profile/Svetlana-Virotcenko

Victoria Molotok – Master of Philology, molotokvictoria03@gmail.com.

CAT TOOLS FOR THE TRANSLATION OF CHINESE TEXTS

The article provides a comprehensive analysis of Computer-Assisted Translation (CAT) tools used in translating Chinese-language texts, taking into account the rapid digitalization of translation practices and the growing importance of technological support in the translator's workflow. The problem is defined by the significant typological distance between Chinese and Ukrainian, the specifics of the Chinese grammatical and morphological system, the logographic writing, and the abundance of culturally marked elements that complicate automated processing. The aim of the study is to identify the capabilities, limitations, and overall effectiveness of CAT tools in translating Chinese texts of various styles and genres. The research methodology includes stylistic analysis, linguistic comparison, evaluation of machine-assisted translation quality, and analysis of translator productivity when using translation memories, terminology databases, and integrated machine translation modules.

The results demonstrate that CAT systems increase translation speed by 30–50%, ensure terminological consistency, and facilitate the handling of large text corpora; however, their efficiency decreases when translating idioms, chengyu, neologisms, and topic–comment sentence structures. Special attention is paid to segmentation issues, the rendering of aspectual and temporal

meanings, adaptation of classifiers, and the transmission of context-dependent semantics. The conclusions emphasize that the successful use of CAT technologies in Chinese–Ukrainian translation requires a combination of technological competence and deep linguistic and cultural knowledge, along with continuous updating of linguistic resources and critical evaluation of automated suggestions.

Key words: *CAT, Chinese texts, cultural features, linguistic tools, semantic adaptation, translation, translation automation.*

REFERENCES

1. Buro perekladiv "Aprel". (2024). *CAT-instrumenty: Shcho tse i yak vony dopomahaiut? [CAT tools: what are they and how do they help?]* Kyiv. Retrieved from: https://www.april.com.ua/ua/vo-ua/cat-instrumenty-chto-eto-i-kak-oni-pomogayut-ua.html

2. Tarasenko, R. O., Amelina, S. M., & Azaryan, A. A. (2020). Improving the content of training future translators in the aspect of studying modern CAT tools. *CTE Workshop Proceedings, 7,* 360-375. https://doi.org/10.55056/cte.365

3. Zhang, J., Zhou, L., & Bai, W. (2024). Innovative methods for integrating translation memory and CAT tools: Enhancing intelligent support in human translation processes. *Applied and Computational Engineering, 90,* 1-7. https://doi.org/10.54254/2755-2721/90/2024MELB0054

Conflict of Interest: The authors certify that there is no conflict of interest.

The article was received by the editors 15.10.2025
The article was recommended for printing 17.11.2025
The article was published 30.12.2025